

og kan bilægges, maatte saaledes, hvad min ærede Sidemand (Tang) i Gaar udtalte, at man burde kunne enes enten paa Halvveien eller paa et tilnærmelsesvist lignende Punkt. Vedvarende af denne Grund at negte Beboerne derovre i disse vidtspredte Egne en Kirkebygning, som der er saa stor Trang til, synes dog at kunne henføres til Begrebet „at rette Smed for Bager“. Midlerne kunne jo, det benægter Ingen, staffles tilveie; men naar det vedvarende skal gaa ud over Beboerne, at Parterne stadig strides om, hvorfra Midlerne skulle tages, maa noget Saadant virkelig henføres under det af mig nævnte Begreb. Samtidig vil jeg gjerne tillade mig at henlede den ærede Ministers Opmærksomhed paa den allerede for flere Aar siden af en Kommission afgivne Betænkning om Opførelse af forskellige Kirkebygninger i Ringkjøbing Amt og tilgrænsende Amter. Nu kan man vel sige, at man knapt nok kan besætte de nuværende Præsteembeder med Theologer, idet der er i den Grad knapt med theologiske Kandidater, at der er Embeder, der skulle have staaet ledige i en Række Aar, og at der derfor er saa meget mindre Grund til at opføre nye Kirkebygninger, som endog ville kræve en forøget Tilgang af Theologer. Jeg veed vel, at det allerede under Forhandlingen i Dag er nævnt af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg), og jeg vil sige mit Dulle dertil, at man snarest mulig optager en ny Forhandling om en anden Lønningsmaade og Kaldelsesmaade af Præster i det Hele taget. Den kan imidlertid maatte komme snart, men maatte ogsaa senere, og under alle Omstændigheder vil jeg rigtignok meget ønske, at dette Spørgsmaal, Opførelsen af nye Kirkebygninger i de meget vidtspredte Heedeegne, ikke maatte staa alt for langt hen, men at der maatte begyndes med at gjøre Forsøg med enkelte af dem. Forslaget var heller ikke just fremsat saaledes, at det skulde ske i en Fart med alle; det var delt affnitvis, saavidt jeg erindrer. Det vilde glæde mig overordenligt, om der i en nær Fremtid kunde gjøres Skridt derimod og som sagt en Paabegyndelse foregaa. — Der er talt en hel Del om Høiskoler og Tilflugt dertil. Jeg kan i det Væsentlige være enig i de Udtalelser, der ere faldne, saavel for det ærede Medlem fra Veile Amts 3die Valgtreds (Falkenshtjerne), som for Odense Amts 6te Valgtreds (Højmark) og det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg). Jeg skal ikke opholde mig videre ved enten at gjentage eller tilføie Noget til, hvad disse ærede Medlemmer have sagt; men jeg finder kun Anledning til at gjøre en Bemærkning,

nemlig den, at jeg selvfølgelig kan være enig med det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds i at beklage de uheldige provisoriske Tilstande, som ogsaa efter min Mening hele Samfundet lider under; men naar det ærede Medlem her nævnte sin første Rigsdagstid, da han som ung Mand kom herind, og omtalte de politiske Forhold og Forhandlinger den Gang samt de Forudsætninger, der laa til Grund for samme, saa kan jeg dog ikke undlade at gjøre det ærede Medlem opmærksomt paa, at han ved sin Afstemning for den gennemfete Grundlov af 1866 har været med til at lægge Spiren til de provisoriske Tilstande, vi nu sidde i. Havde vi ikke faaet denne Grundlovsforandring, vilde, det tør jeg udtale som min sikre Formening, disse Tilstande have været undgaaede. Jeg tvivler ikke om, at det ærede Medlem handlede i god Tro til, at Udtalelserne, som den Gang fremkom om Forstaaelse og den fremtidige Opfattelse af vor Grundlov, vilde blive fulgte og fastholdte, men Faktum har jo vist, at vi ere komne ind paa et mærkeligt og høist uheldigt Fortolkningernes Omraade, der som sagt efter min Mening har sin Spire og Udgang fra den Grundlovsforandring, som det ærede Medlem selv har været med til at stemme for.

Berg: Det ærede Medlem tager feil ved at sige, at Provisorierne vilde være uberettigede, hvis man ikke den 28de Juli 1866 havde endt Forfatningskampen paa den Maade, som da skete. Det ærede Medlem kjenner jo Historien, der førte til den 28de Juli 1866, hele vor bevægede Historie fra Rundgjørelsen af 28de Januar og indtil Dato — deraf fremgik med Nødvendighed Forfatningsforandringen. Hvad min personlige Stilling angaar, er det overordenlig vildledende at sige, at jeg var med til at fremkalde denne Forandring, fordi jeg var blandt dem, der dannede det større Flertal, der sagde: „End nu denne Forfatningskamp hermed.“ Thi det vilde ikke have forandret Stillingen det Mindste, hvorledes jeg havde stemt. Men naar det ærede Medlem nu mener, at vi vare blevne fri for Provisorierne, naar vi ikke havde faaet denne Forfatningsforandring, hvor lægger saa det ærede Medlem Skylden? Han lægger Skylden med Hensyn til Provisorierne i Forfatningen og ikke i Ministeriets Fortolkninger. Det ærede Medlem giver Regjeringen og Regjeringspartiet Medhold i deres Paastand om, at dette provisoriske Element har Tilhold i vor Forfatning. Det er det, det ærede Medlem gjør. Men den nuværende Forfatning og Forfatningen af 1849 er med Hensyn til